

Motion till riksdagen 2010/11:So500

av **Carina Ohlsson m.fl. (S)**

Socialtjänsten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om socialtjänsten.

Motivering

Under de senaste åren har den sociala verkligheten blivit tuffare. Antalet arbetslösa har ökat kraftigt, särskilt de som saknar rätt till a-kasseersättning. Till det kommer nu också utförsäkringen ur sjukförsäkringen som leder till att ytterligare många tusen måste leva på socialbidrag för att klara sin försörjning.

Under de två första kvartalen 2010 betalades det ut 4,8 miljarder kronor i ekonomiskt bistånd till mottagare som inte är flyktingar. Det är en ökning med 10 procent från året innan. I 10 procent av kommunerna har ökningen varit mer än 30 procent under samma period. I Socialstyrelsens rapport med statistik från 2009 kan vi läsa att socialbidragen bland unga (22–24 år) ökade med 22 procent bland män och 16 procent bland kvinnor. Antalet långvariga biståndstagare ökade under samma tid med nära 14 procent. Dessutom ökade antalet arbetslösa i åldern 18–24 år med nästan 56 procent, från 30 000 år 2008 till 47 000 arbetslösa 2009.

Dessa förändringar leder till att trycket på kommunernas socialtjänst ständigt ökar. I många fall tvingas socialtjänsten klara av de ökade behoven utan att få några större öknings av resurserna. Många som arbetar inom socialtjänsten kan idag vittna om att den ekonomiska resursfrågan fått alltmer utrymme i arbetet. I många fall har kostnaden blivit minst lika viktig som klientens behov. Budgetramarna har fått styra verksamheten framför behoven. Effekten av den här utvecklingen har blivit att personer som behöver socialtjänstens stöd och hjälp, till exempel kvinnor som är utsatta för våld, barn som behöver kontaktföräldrar med mera, inte får den hjälp som de borde få.

Fel! Okänt namn på

Mot bakgrund av de ökade behoven och den ökande arbetsbördan för kommunernas socialtjänster bör regering och riksdag vidta åtgärder och säkerställa att socialtjänstlagens intentioner kan upprätthållas.

I mer än sju år har Camilla Skytte och Elin Mattsson arbetat inom socialtjänsten i Rinkeby-Kista. Och det är mycket som har förändrats. Den största skillnaden ser de bara de senaste tre åren då resursfrågan har fått alltmer fokus i arbetet. Men de tycker också att de får mindre stöd från ansvariga politiker och stadsdelsdirektörer.

Publicerad: Torsdag 22 juli 2010 | 12:44.

Senast i vintras riktades skarp kritik mot hur Stockholms socialtjänst hanteras. Fackförbund, socialtjänstarbetare och privatpersoner rasade mot nedskärningar och omprioriteringar som staden planerade efter årsskiftet. Då sade Göran Hägglund, enhetschef på Maria Ungdom, någonting som har konstaterats många gånger efter valet 2006, inte minst från oppositionen: "Förr fanns det mer luft i verksamheterna." Och Camilla Skytte, som är biträdande enhetschef för ekonomiskt bistånd inom Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, bekräftar samma bild.

? De senaste två åren har den ekonomiska resursfrågan fått alltmer utrymme i arbetet. Jag vet att det finns begränsade resurser och att man måste göra prioriteringar men ibland kan det kännas som att kostnaden blir minst lika viktig som klientens behov, säger hon.

I sju år har hon arbetat inom socialtjänsten i Rinkeby-Kista tillsammans med kollegan Elin Mattson som är socialsekreterare och arbetar med missbruksvård. Elin Mattsson har arbetat i 10 år och minns tillbaka på tiden då hon pluggade till socionom.

? Jag började gå utbildningen direkt efter gymnasiet och hade i början inte koll på allt man kunde arbeta med som socionom eller inom socialtjänsten men jag visste att jag ville jobba med människor. Men jag vet att det var många under utbildningen som hade en negativ bild av socialtjänsten och att behandlingshem var någonting som slog mycket högre. Jag vet inte om det handlar om något slags hierarkisk bild men det var en allmän uppfattning att det var ett tråkigt, byråkratiskt lågstatusjobb, säger hon.

Camilla Skytte känner igen sig och tror att det handlar just om okunskap och tycker att skolan har ett ansvar att förmedla rätt bild av yrket.

? Men jag kände att arbetet var rätt för mig när jag fick inblick i vad det handlade om. Och jag känner att jag har trivts hela tiden. Men det är inte ett yrke som man kan läsa sig till utan man lär sig hela tiden på plats hur man ska prioritera och göra bedömningar, säger hon.

Både Elin Mattson och Camilla Skytte är fackliga representanter för Akademikerförbundet SSR. Tillsammans har de skrivit debattartiklar och brev till stadens ledning om hur situationen inom socialtjänsten ser ut och vad som måste förändras. Och bådas uppfattning är att budgetramarna har fått styra arbetet allt mer efter valet.

Fel! Okänt namn på

- ? Det har dragits ner på tjänster och organisationen har blivit mer slimmad. Man märker att budgetpressen är påtaglig i alla led i organisationen och man pratar så mycket om budgeten att det blir insocialiserat och då drar man sig från att föreslå kostsamma insatser som åtgärd i vissa fall, säger Camilla Skytte.

För två år sedan gjorde Akademikerförbundet SSR en undersökning om socialsekreterarnas situation. Undersökningen visade bland annat att sju av tio socialsekreterare ansåg att arbetsuppgifterna har ökat och blivit tyngre. Camilla Skytte och Lena Mattsson är medvetna om problemet i stort men för dem är arbetsbelastningen densamma, om inte mindre än förr. När Camilla Skytte arbetade inom Rinkebys stadsdelsförvaltning, innan Kista och Rinkebys förvaltningar slogs ihop, så hade socialsekreterarna fler ärenden per person. Men samtidigt fanns det mer resurser att fördela.

- ? När jag började arbeta hade vi 120 ärenden per person och i dag är det ungefär 70 ärenden per person. Men då prövade man till exempel bistånd för semesterresor men nu fattas avslagsbeslut direkt och det är knappt att man skulle diskutera bistånd till en sådan resa i dag. Men jag vet inte om det var bättre då. Det känns som att valet står mellan att vara jättegenerösa eller jättesnåla. Där måste man hitta en bra balans, säger hon.

Men trots mindre resurser och fler avslag så märker inte Elin Mattsson någon större skillnad på klienternas bemötande. Hon tror att det beror på att hon och hennes kollegor har fått anpassa sig efter förändringarna.

- ? Jag hamnar i dilemmat att sälja in en insats som jag inte tror på till 100 procent utan kanske till 80 procent. Ju striktare det blir ju mer tid kan vi behöva lägga på att få klienterna motiverade till det vi erbjuder. Vi har god förmåga till det och det tror jag kan vara en anledning till att klienternas bemötande inte har förändrats så mycket i negativ bemärkelse, säger hon.

Men det gör att hon känner att socialsekreteraren hamnar på dubbla stolar då budgetbesluten tas längre ner i hierarkin och hon skulle önska att de fick mer stöd av arbetsgivaren.

- ? Jag skulle önska att arbetsgivaren tar ett större utåtriktat ansvar. Då pratar jag inte om våra närmsta chefer utan om socialborgarrådet och stadsdelsdirektörer. Om de skulle diskutera och stå för prioriteringar och konsekvenser av dessa tror jag det skulle bli lättare för oss att göra arbetet.
- ? Istället utnämns Stockholm till Sveriges kvalitetskommun 2009 och de säger att stadens ekonomi går jättebra. Det är inte den bild vi har i det dagliga arbetet, säger Elin Mattsson.

Båda vill se en bredare diskussion om hur socialtjänsten ska se ut i staden och att politikerna syns mer och tar ett tydligare ansvar för de beslut som fattas.

- ? Budgethållningsåtgärder sipprar ner till vår nivå och vi får ta beslut som jag inte tycker att socialsekreterare ska behöva ta. Socialborgarrådet och

Fel! Okänt namn på

stadsdelsdirektörerna måste ta sitt ansvar och stödja oss och berätta för oss och allmänheten vilken socialtjänst vi ska ha i staden, säger Elin Mattsson.

Stockholm den 20 oktober 2010

Carina Ohlsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam (S)

Hillevi Larsson (S)

Carina Hägg (S)

Monica Green (S)